

Motion till riksdagen 2013/14:K10

av Björn von Sydow m.fl. (S)
med anledning av prop. 2013/14:46

Regionalt utvecklingsansvar i Jönköpings, Örebro och Gävleborgs län

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återkomma med en helhetslösning av regionfrågan.

Bakgrund

Socialdepartementet har under det senaste året i tre departementsskrivelser tillstyrkt att det regionala utvecklingsansvaret flyttas till landstingen i Jönköpings (Ds 2012:55), Västernorrlands och Norrbottens län (Ds 2013:13) samt Örebro och Gävleborgs län (Ds 2013:14). Samtliga skrivelser har remissbehandlats och remissopinionen har varit övervägande positiv även om det funnits kritiska synpunkter från några länsstyrelser.

Under hösten kom ytterligare en departementsskrivelse för regionalt utvecklingsansvar i Östergötlands, Kronobergs och Jämtlands län (Ds 2013:67). Den är för närvarande föremål för remissbehandling.

I samband med permanentning av regionförsöken i Västra Götalands och Skåne län beviljades även Gotlands och Hallands län möjligheten att bilda regionkommuner fr.o.m. 2011. Sedan dess har regeringen fått ansökningar från ytterligare nio län. Regeringen väljer att i denna proposition bevilja ansökningarna från tre av dessa län.

I samband med beslutet att ge permanent status åt fyra direktvalda regioner – Skåne, Hallands, Västra Götalands och Gotlands län – tog riksdagen principiell ställning till ansvaret för regional utveckling. Såväl regering som riksdag uttalade då att i de län som kan uppvisa ett lokalt och regionalt förankrat initiativ att ta över dessa uppgifter, bör en förändrad ansvarsfördelning ske (prop. 2009/10:156, bet. 2009/10:KU37). Beskedet som regeringen har läm-

Fel! Okänt namn på

nat under hösten uttrycker en annan och mer restriktiv inställning till att flytta utvecklingsansvaret från länsstyrelserna. Kravet är nu att utvecklingsansvaret först ska ha förts över i ett regionalt samverkansorgan för att komma i fråga för regionkommunbildning.

Tidigare beslut

Redan i samband med behandlingen av regeringens proposition 2009/10:156 Regionalt utvecklingsansvar i vissa län begärde Socialdemokraterna i kommittémotion 2009/10:K12 av Berit Andnor m.fl. ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma med en helhetslösning av regionfrågan. Här konstaterades att regeringen i sitt förslag inte tagit något samlat grepp om regionfrågan utan valt en dellösning som i praktiken omöjliggör ett framtida genomförande av Ansvarskommitténs förslag. Bland annat framhölls, att med regeringens princip om att lösa frågan del för del utan en idé om helheten, blir risken uppenbar att man till slut hamnar i en situation där några delar av landet blir ”kvar” utan möjligheter att på egen hand klara regionala uppgifter, såsom en fullgod sjukvård, och utan möjligheter till samgående med intilliggande län. Vidare framhölls att en sådan utveckling bara kan splittra landet och ytterligare bidra till skillnader mellan olika landsändar vad gäller möjligheten att ge god sjukvård och annan service och att den går i motsatt riktning mot en nödvändig regionalpolitik med syfte att få livskraftiga regioner i hela Sverige.

Konsekvenser av regeringens förslag

Även om det har gått ytterligare fyra år sedan riksdagen förra gången behandlade frågan om regionalt utvecklingsansvar och det är sex år sedan Ansvarskommittén lämnade sitt betänkande, kvarstår i huvudsak våra invändningar mot regeringens sätt att hantera regionfrågan. Konsekvenserna av regeringens ställningstagande blir att landstingens befogenheter ökar men grundproblematiken med för små landsting, både geografiskt och befolkningsmässigt, kvarstår. Målen med Ansvarskommitténs arbete uppnås därmed inte. Det innebär också att den regionala nivån under överskådlig tid får en asymmetrisk politisk organisation med såväl traditionella landsting (Norrbottens, Västernorrlands, Västmanlands och Stockholms län), landsting och regionförbund enligt lagen om samverkansorgan (Blekinge, Dalarnas, Kalmar, Sörmlands, Värmlands och Uppsala län), samt regionkommuner (Gotland, Halland, Västra Götaland, Skåne, Jönköpings, Gävleborgs, Örebro, Östergötlands, Kronobergs och Jämtlands län). Regeringen bör därför ges i uppdrag att återkomma med en helhetslösning av regionfrågan. Detta bör tillkännages regeringen.

Förslag

Mot bakgrund av regeringens ställningstagande att låta hälften av landets landsting utgöras av regionkommuner fr.o.m. 2015 är det i praktiken inte längre möjligt att följa Ansvarskommitténs förslag om att ge ökat ansvar i takt med att nya och befolkningsmässigt och geografiskt större regionkommuner bildas. För att motverka utvecklingen mot den asymmetriska demokratiska organisationen på den regionala nivån, som nu blir ett resultat av regeringens politik, bör strävan vara att låta landsting bilda regionkommun och ta över det regionala utvecklingsansvaret utan onödigt dröjsmål. Socialdemokraterna anser därför att de tre aktuella länen som behandlas i propositionen bör få bilda regionkommun i enlighet med vad som föreslås i propositionen.

Stockholm den 10 december 2013

Björn von Sydow (S)

Helene Petersson i Stockaryd (S)

Hans Hoff (S)

Phia Andersson (S)

Billy Gustafsson (S)

Hans Ekström (S)

Lena Sommestad (S)